

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/wystawy/miejsca/104034,Blida.html>
30.04.2024, 12:28

BLIDA

BLIDA TO ALGIERSKIE MIASTO
NA WYBRZEŻU MORZA
ŚRÓDZIEMNEGO, U PODNÓŻA
GÓR ATLASU. ZOSTAŁO
ZAŁOŻONE W XVI W. PRZEZ
SIDI-AHMED EL-KEBIRA. LEŻY 45
KM NA POŁUDNIOWY ZACHÓD
OD ALGIERU, STOLICY KRAJU. W
1940 R. STAŁO SIĘ MIEJSCEM
SZKOLENIA POLSKICH
LOTNIKÓW.

[Następny](#)

[Powrót](#)

Miejsca

Blida to algierskie miasto na wybrzeżu Morza Śródziemnego, u podnóża gór Atlasu. Zostało założone w XVI w. przez Sidi-Ahmed El-Kebira. Leży 45 km na południowy zachód od Algieru, stolicy kraju. W 1940 r. stało się miejscem szkolenia polskich lotników.

Nazwa „Blida” wywodzi się z arabskiego słowa „Belda”, czyli miasto. Pierwsze osadnictwo miało tu miejsce już w czasach rzymskich, ale z czasem okolica opustoszała i ludzie wyemigrowali. Powrócili w XVI w. wraz z rozkwitem handlu - okazało się, że Blida jest wyjątkowo korzystnie położona na szlaku handlowym wzdłuż wybrzeża. Dodatkowo żyzne ziemie i przyjazny mikroklimat sprzyjał uprawie drzew owocowych, do dziś Blida słynie z uprawy pomarańczy. Miasto i region jest zamieszkałe od tysięcy lat przez wiele plemion mówiących berberyjskim językiem blida, zbliżonym do odmian kabylskich używanych na wschód od prowincji Algier. Z czasem miasto stało się też miejscem odpoczynku i ulubionym miejscem tureckich władców Algieru. Wojska francuskie opanowały Blidę w 1839 r., dziewięć lat później miasto uzyskało status gminy. Po odzyskaniu niepodległości rola miasta wzrosła z uwagi na bliskość Algieru. Zostały przeniesione tu instytucje na które nie było miejsca w stolicy, m.in. uniwersytet. Blida stała się również sypialnią stolicy, z którą jest dobrze skomunikowana.

Polacy pojawili się w mieście w marcu 1940 r. Armia francuska początkowo przewidywała wykorzystanie polskich lotników do tworzenia dywizjonów bombowych. Polakom nie dowierzano, Francuzi uważali, że szybka przegrana w wojnie obronnej zdemoralizowała polskich żołnierzy i wymagają oni przeszkolenia i weryfikacji umiejętności. W Blidzie i najbliższej okolicy Francuzi zlokalizowali lotnicze zakłady remontowe, szkołę personelu technicznego, zorganizowali kursy pilotażu na dwusilnikowych samolotach bombowych i samolotach myśliwskich oraz Szkołę Strzelców Samolotowych. Jednym z pilotów przybyłych do Blidy był Bohdan Arct, późniejszy dowódca 316. dywizjonu myśliwskiego, autor licznych książek o tematyce lotniczej. W „Pamiętniku pilota” tak zanotował swe pierwsze spostrzeżenia z Blidy:

Blida to niewielkie miasteczko liczące około czterdziestu tysięcy ludności, pięknie położone u stóp Przedniego Atlasu. Roślinność egzotyczna, palmy, drzewa pomarańczowe, pełno kwiatów i owoców. Powietrze wprost przesiąknięte zapachem kwiatów. Tłumy Arabów w brudnych chałatach i Arabek zawiniętych po oczy, dużo kolorowego wojska, spahisów i tirailleur. Egzotyka na całego, jednak wszelkie wygody cywilizacji są tu już wprowadzone, bo Algier to najstarsza kolonia Francji. Szosy asfaltowe pełne aut, w mieście elektryczność i gaz i kina. Kawiarnie i restauracje europejskie. Piękne fontanny oświetlone wieczorami. Zaciemnienie

przeciwlotnicze nie istnieje.

Pierwsza grupa Polaków rozpoczęła szkolenie 19 marca, dowódcą polskiej grupy został mjr Robert Beill. Zostali podzieleni na grupę skierowaną na szkolenie myśliwskie oraz pilotów mających z uczniami-strzelcami na samolotach jedno- i dwusilnikowych. Jednym z takich „szoferów” wożącym kursantów został Bohdan Arct, który tak opisał realia życia lotników:

Na miejscu meldujemy się u mjr Beill, dowódcy polskiego garnizonu w Blidzie. Jest tam już dziewiętnastu naszych pilotów. Żołnierze dostają kwatery na lotnisku, nas pięciu zawieziono do miasta, gdzie zostajemy ulokowani... w klinice położniczej, zarekwirowanej przez wojsko. Kwatery pierwszorzędne, czyściutko, wszelkie wygody, własny pokój. (...) Jest tam szkoła dla strzelców samolotowych, nasi są pilotami i latają z uczniami na zadania wożąc ich na samolotach typu Potez 25 i dwusilnikowych typu Bloch 200.

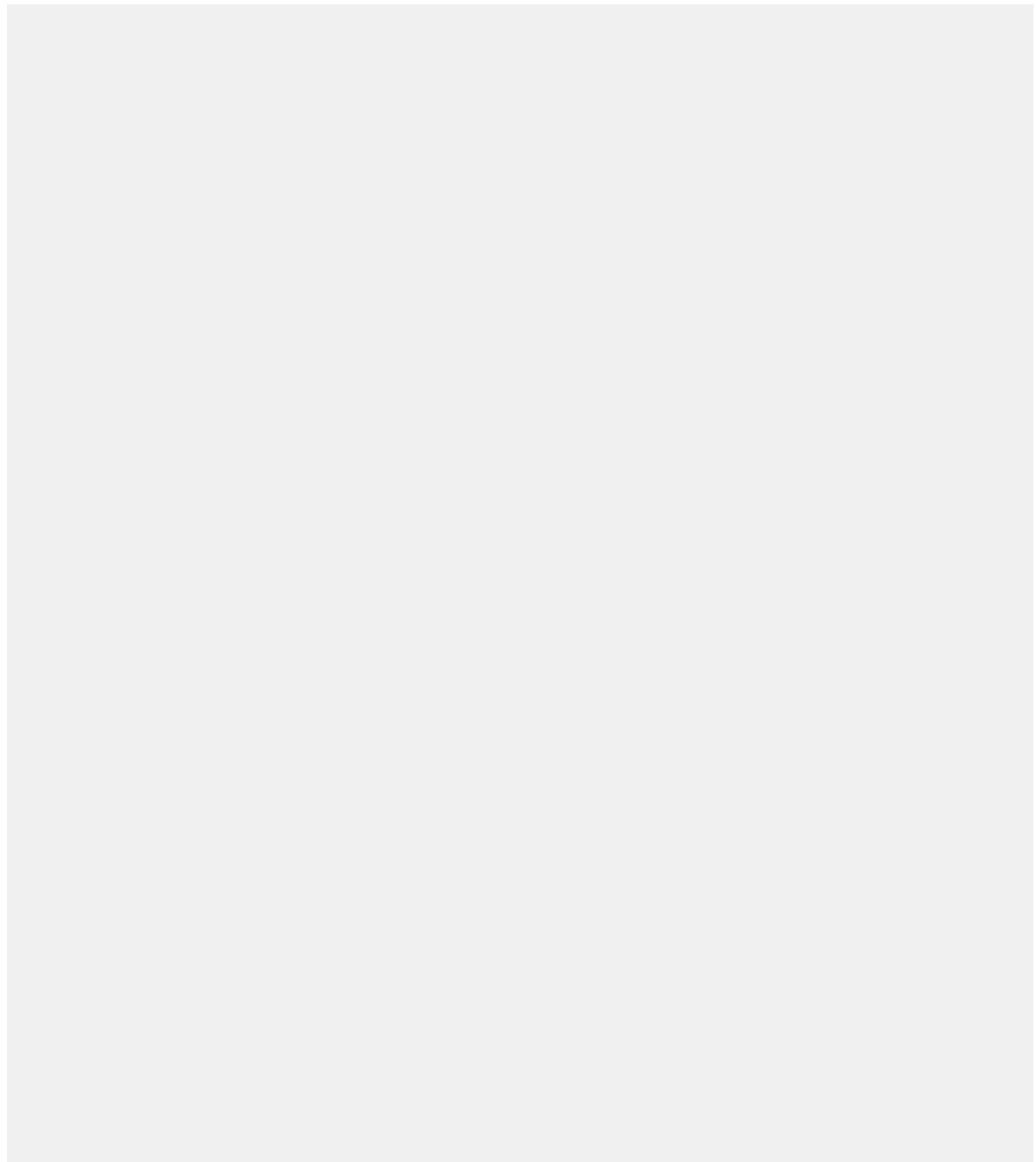
W zakładach lotniczych zatrudnionych było ok. 150 Polaków, których pracą kierował por. Witold Czupryński. W skład kadry tego zespołu wchodził m.in. por. inż. Stanisław Kontowtta, ppor. Jerzy Łazarowicza, plut. pchor. Stefan Madejczyka, plut. pchor. inż. Władysław Włodarczyka i techn. por. Zygmunt Woźniak. Była to grupa mechaników płatowcowych, silnikowych, zbrojmistrzów, mechaników radio i foto, meteorologów oraz kierowców, którzy zostali rozdysponowani do francuskich eskadr szkolnych, parku oraz warsztatu samochodowego. Polscy technicy cieszyli się u Francuzów opinią znakomitych fachowców, których chętnie zatrudniano w oddziałach francuskich.

Kolejna grupa polskich lotników przybyła do Blidy 26 kwietnia, zostali skierowani na kurs pilotażu francuskich samolotów wielosilnikowych. Polscy oficerowie wykorzystywali czas wolny na wycieczki krajoznawcze, Bohdan Arct wspominał m.in. wycieczkę do małego rezerwatu w Ruisseau des Signes. Atak Niemiec na Francję spowodował wcielenie kilku Polaków do francuskich jednostek. Jeden z nich, sierż. Juliusz Ostrowski, wziął udział w nierozstrzygniętej walce z włoskim bombowcem.

Z polskich pilotów myśliwskich stworzono patrol myśliwski mający bronić lotniska Maison-Blanche. Patrolem dowodził por. Wojciech Kołaczkowski, w jego skład weszli por. Stefan Janus, por. Jan Wiśniewski, ppor. Jan Szyszka, ppor. Zbigniew Gutowski oraz plut. Stanisław Grondowski.

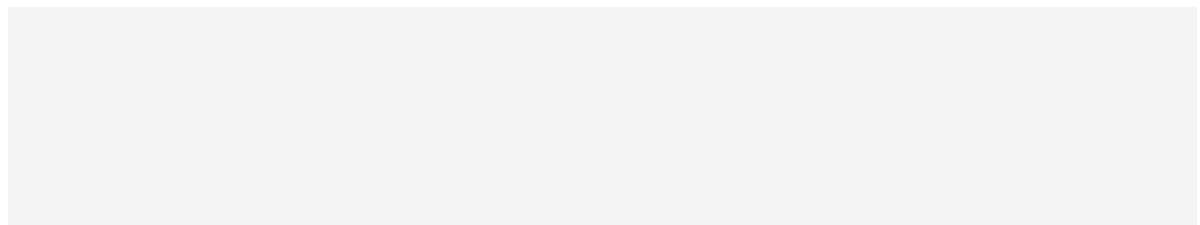
Po upadku Francji Polacy z Blidy zostali ewakuowani do Casablanki skąd odpłynęli do Wielkiej Brytanii. Śladem ich pobytu w Blidzie stał się grób ppor. Ryszarda Michy, który zginął 20 czerwca 1940 r. podczas katastrofy samolotu Nieuport Ni-D 622.

Po zajęciu francuskiej Afryki przez Aliantów lotnisko w Blidzie zostało znacznie rozbudowane i służyło jednostkom wykonującym loty z zaopatrzeniem dla partyzantów w okupowanej Europie. Samoloty wykonywały loty wahadłowe - po starcie z Wielkiej Brytanii dokonywały zrzutu nad Europą i lądowały w Blidzie. Następnie wykonywały lot powrotny. Samoloty polskiej 1586 Eskadry Specjalnego Przeznaczenia korzystały z tego lotniska podczas przebazowywania swoich samolotów.

Postacie
Miejsca

[Więcej postaci](#)

>

Warszawa, Cytadela Warszawska

[Więcej miejsc](#)

[Poprzedni Strona](#)